

СТАНОВИЩЕ

от проф. д. н. Йордан Георгиев Колев за дисертационен труд на тема: *„Монтесори-педагогика в предучилищното образование на Испания и България“*, представен от Михаела Христова Войнова, докторант на редовно обучение на факултета по педагогика при Югозападен университет „Неофит Рилски“ за публична защита пред Научно жури за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 1.2. Педагогика, специалност Теория на възпитанието и дидактика (Предучилищна педагогика).

Дисертационната разработка на Михаела Христова Войнова за Монтесори-педагогика в предучилищното образование на Испания и България е по алтернативна тема, актуална и за българското педагогическо пространство, което оправдава този неин избор и осмисля представяните в труда научни резултати. По принцип модернизирването на предучилищното образование е перманентен процес на прогресивното човечество, а в България „измъкването“ от класическите схеми на традиционното все още е в стадия на учудването. В такъв контекст може да се приеме, че споделените оригинални авторски идеи от сравнителното изследване и качествените анализи на колегата Михаела Войнова са доказани ценностни приноси към опитите за „самоосъвременяването“ (по К. Роджърс) на националното ни образование.

Според мен дискутираната дисертация е поставена на правилна научна основа – *концепцията* за изследването е смислено целенасочена, а и постановъчно е много добре изградена; структурирането на труда е логично организирано съобразно целта, задачите и етапите на изследването в Испания и у нас (Научни основи на Монтесори-педагогика; Монтесори-педагогика в предучилищното образование на Испания; Метод „Монтесори“ в предучилищното възпитание на България), с впечатляващата библиография (84 от заглавията са на латиница, а източниците общо са 52); съдържанието е тематично диференцирано в трите глави на труда, подредени дедуктивно, всяка със сполучливо обобщение накрая и със синтез на резултатите в заключението на работата. Научният апарат е перфектен – прецизна употреба на понятия и термини, стилът е научен и с много точен авторски изказ, цитирането – колегиално, компетентно и достоверно, източниците и авторите – съдържателно изчерпани. Докторант Войнова прави уместен авторски коментар с ясни оценки и

педагогически нюанси, има собствени теоретико-прагматични идеи и постига точни обобщения с научно-методически тенденции. Затова приемам изцяло за успешно „работещ“ дисертационния труд (и структурата, и вътрешната организация, и анализът на представените резултати), тъй като и цялостно отговаря на научните изисквания за подобен род докторантски разработки.

Съдържателните качества на дисертацията на Михаела Христова Войнова също са на нужното научно равнище – всъщност оценяваме една осъществявана във времето теоретична сравнително-педагогическа разработка:

- през м. май 2014 г. докторант Войнова работи „на терен“ в гр. Мадрид, Испания – участва в Проект за едномесечно обучение на докторанти и постдокторанти към МОН в Университет Комплутенсе в Мадрид (Universidad Complutense de Madrid) и посещение на Colegio Montessori - Parque Conde de Orgaz, който изцяло работи по метода Монтесори.

- показно доказателство за интереса и възможностите на докторант Войнова е, че през учебните 2014-2015 и 2015-2016 г. тя работи като хоноруван асистент по учебните дисциплини „Педагогика на Мария Монтесори“ и „Практикум по педагогика на Монтесори“ (семинарни и практически упражнения със студентите от втори курс, ОКС – бакалавър, редовно и задочно обучение);

- в 2015-2016 учебна година докторант М. Войнова е хоноруван асистент и по дисциплината „Предучилищна педагогика“ (семинарни и практически упражнения със студентите от втори курс ОКС – бакалавър, редовно обучение);

- във връзка с целите на своето изследване и заради обучението на студентите си заедно с тях посещават и наблюдават двете детски градини в София, работещи по метода Монтесори – Камелини Монтесори и Монтесори Хай;

- съобразно задачите на проучването си - от 2013 г. и до сега - докторант Михаела Войнова системно сътрудничи на детските градини по Монтесори педагогика – най-вече с Евгения Пирянова (Камелини Монтесори) и Веселина Стойчева (Монтесори Хай).

Според мен Михаела Хр. Войнова извършва сполучливи исторически и съвременни анализи (логично за сравнителните проучвания) на приложението на метода Монтесори, като тя сравнява състоянието му главно в две страни на ЕС – Испания и България, какъвто е предметът на дисертационната работа. Правилно акцентите на такъв сравнителен подход са върху обобщенията, изводите и препоръките – така тя практически съдейства на българското образование в търсенето на нови

идейно-методични алтернативи. Още повече, че това нейно изследване наистина е първо за нашата педагогика. Научността на приносите в труда на Войнова са в изисканото и творческо философстване, в импровизирането по мисли и твърдения на Монтесори, в емоционалното приобщаване не само към метода Монтесори, а и към творческите потребности на българското дете. Докторант Войнова разумно приема „различието“ на Мария Монтесори, признава инакомислието и плуралистичния подход към управлението и организацията на предучилищното образование в Испания и България, а на този „космически“ фон открива и предлага още възможности за достъпно приложение на Монтесори-педагогика в България.

Приемам, че *авторефератът* на докторант Михаела Христова Войнова точно и цялостно отразява съдържанието на нейната дисертация – изработен е професионално: и съдържателно, и технически, с интересна автономна структура и оригинални акценти с цитати по М. Монтесори („Животът е горда богиня“; Саморазвитието е „безсъзнателната цел на детето“; Педагогиката е наука на наблюдението и др.).

Публикациите по темата на изследването са 4 броя (едната е в чужбина) също отговарят на съдържанието на защитавания педагогически труд, като добре представят нейните гледни точки върху личността, делото и метода на Мария Монтесори. Приемам без забележки авторската *справка за научните приноси* на Михаела Христова Войнова, тъй като вярно, интелигентно и скромно отразяват нейните реални постижения в съвременната българска педагогика.

Препоръки:

Препоръчвам на колегата Михаела Христова Войнова да продължи своите успешни сравнителни изследвания относно присъствието на Монтесори педагогика в образованието и на други страни в Европейския съюз с цел активизиране на социално-педагогическите възможности за неговото приложение в България.

Въпрос:

Според Вас какви са практическите предимства на метода Монтесори в сравнението с методите на работа в днешните детски градини на България?

Заключение

Анализираните научни постижения на докторант Михаела Христова Войнова в изследването ѝ на тема: „*Монтесори-педагогика в предучилищното образование на Испания и България*“ със сравнително доказаните резултати, качеството на направените анализи и изводи с перспективните възможности на метода Монтесори са основание да се приеме, че рецензираната разработка на дисертация е неин самостоятелен авторски труд с адекватни и оригинални научни приноси. Тези мои професионални твърдения са основание да предложа на Уважаемото Научно жури да присъди на Михаела Христова Войнова научната степен „доктор по педагогика“ по *професионално направление 1.2. Педагогика, специалност Теория на възпитанието и дидактика (Предучилищна педагогика)*.

07.07.2016 г.

Член на журито:
(проф. д. н. Йордан Колев)